

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון),

תשי"ח-1958 *

1. בסעיף 1 לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי"ח-1950¹ (להלן – החוק העיקרי) –

(1) בהגדרת "הכנסה כדי מחיה", בסופה, יבואו מלים אלה: "ובלבד שלא תפחת מהשכר הקובע של עובד מדינה שהרכב משפחתו כהרכב משפחתו של מקבל ההכנסה";

(2) בהגדרת "בן משפחה" –

(א) במקום פסקה (ב) תבוא פסקה זו:

"(ב) ילדו של הנספה – ובכלל זה ילד חורג או ילד מאומץ – שלא מלאו לו 18 שנה, או שמחמת מום גופני או שכלי לא עמד ברשות עצמו במות הנספה או בהגיעו לגיל 18 אחרי מותו, וכל עוד אינו עומד ברשות עצמו מסיבות אלה, אך למעט ילד שבמות הנספה מלאו לו 18 שנה ואותה שעה לא היה סמוך על שולחנו, וכן למעט ילד חורג שלא היה בשעת מותו של הנספה סמוך על שולחנו ושהיה מוחזק על ידי קרובו מלידה שלא היה בן-זוגו של הנספה (להלן – יתום);"

(ב) בסוף הפסקה (ג) יבואו מלים אלה:

"לענין פסקה זו תהיה העובדה שאדם אמן את הנספה בהיותו קטין חמש שנים לפחות שלא על מנת לקבל פרס – ראייה לאימוץ הנספה על ידי אותו אדם";

(3) בסוף הסעיף תבוא הגדרה זו:

"השכר הקובע", פירושו – סך כל המשכורת המשתלמת לעובד מדינה שדרגת משכורתו היא 14".

2. בסעיף 7 לחוק העיקרי –

תיקון סעיף 7

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא סעיף קטן זה:

"(א) אלמנה של נספה שאין אחריו יתומים, או אלמנה של נספה שיש אחריו יתומים אך הם אינם סמוכים על שולחנה, ישולם לה תקופת זמן כמפורט בסעיף קטן (ב) תגמול חדשי כמחצית השכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשתלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוגו ואין לו ילדים";

(2) במקום סעיף קטן (ג) יבוא סעיף קטן זה:

"(ג) היתה אלמנה זכאית לתגמול חדשי לפי הפסקאות (2), (3) או (4) לסעיף קטן (ב) ועברה התקופה שבה היא זכאית לאותו תגמול, ישולם לה תגמול גם לאחר מכן, בתנאים אלה:

(1) באלמנה שהיתה זכאית לתגמול לפי פסקה (2) – כל עוד אין

לה הכנסה כדי מחיה;

(2) באלמנה שהיתה זכאית לתגמול לפי פסקה (3) ושהיתה לנצרכת

תוך שנתיים ממות הנספה – כל עוד היא נצרכת;

(3) באלמנה שהיתה זכאית לתגמול לפי פסקה (4) ושהיתה לנצרכת

תוך שנה ממות הנספה – כל עוד היא נצרכת."

* נתקבל בכנסת ביום י"ט באב תשי"ח (5 באוגוסט 1958); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 328, תשי"ח, עמ' 94-1 ס"ח 52, תשי"ח, עמ' 162; ס"ח 106, תשי"ב, עמ' 287.

”תגמולים לאלמנה 8. (א) אלמנה של נספה שיש אחריו יתום אחד הסמוך על שולחנה – עם יתומים ישולם לה תגמול חדשי בשיעור של שלושה רבעים מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשתלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוגו וילד אחד. (ב) אלמנה של נספה שיש אחריו שני יתומים או יותר סמוכים על שולחנה – ישולם לה תגמול חדשי בשיעור של סך כל הסכומים האלה: (1) התגמול החדשי של אלמנה שיתום אחד בלבד סמוך על שולחנה; (2) ליתום השני ולכל יתום נוסף הסמוכים על שולחנה – החלק השלישי מן ההפרש בין התגמול החדשי של אלמנה שיתום אחד בלבד סמוך על שולחנה לבין התגמול החדשי של אלמנה שאין יתומים בכלל סמוכים על שולחנה. (ג) נפסק תשלום לאלמנה לפי הסעיפים הקטנים (א) או (ב) מפני שאין עוד יתומים סמוכים על שולחנה, ישולם לה תגמול חדשי כאילו מת הנספה בשעת הפסקת התשלום כאמור.”

”(א) בעד יתום של נספה שאין הסעיפים 8, 13, 13א, או 13ב חלים לגביו, וכן בעד אח של הנספה – ישולם למי שהיתום או האח נתון להשגחתו תגמול חדשי כמחצית השכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שאין לו בני משפחה שבעדם משתלמת תוספת שכר.”

- (1) במקום סעיף קטן (א) יבוא סעיף קטן זה:
”(א) שכולים שאין להם ילדים העומדים ברשות עצמם – ישולם לכל אחד מהם תגמול חדשי כשליש מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשתלמת לו תוספת שכר בזכות בן זוגו וילד אחד.”;
- (2) בסעיפים הקטנים (גג) ו- (ז) יימחקו המלים ”והוכח לפי הכללים שייקבעו בתקנות כי יש מקום לתשלום תגמול”;
- (3) אחרי סעיף קטן (גג) יבוא סעיף קטן זה:
”(גד) שכולים שאין להם אלא ארבעה ילדים העומדים ברשות עצמם והוכח לפי כללים שייקבעו בתקנות כי יש מקום לתשלום תגמול – ישולם לכל אחד מהם תגמול חדשי כחמישית התגמול החדשי המגיע לשכול לפי סעיף קטן (א).”;
- (4) אחרי סעיף קטן (ז) יבוא סעיף קטן זה:
”(ח) שכול שאין לו בן-זוג שכול, ואין לו אלא ארבעה ילדים העומדים ברשות עצמם והוכח לפי כללים שייקבעו בתקנות כי יש מקום לתשלום תגמול – ישולם לו תגמול חדשי כחמישית התגמול החדשי המגיע לשכול לפי סעיף קטן (ד).”

”תגמולים להורים 11. זכאי לפי סעיף 10 שיש לו ילד העומד ברשות עצמו וששכל יותר משכלו יותר מילד אחד מילד אחד, ישולם לו, לכל נספה ששכל, על אף האמור בסעיף 20, תגמול חדשי השווה ליחידת התגמול של שכולים.”

לענין סעיף זה –

“יחידת תגמול לשכולים” – הסכום היוצא מחילוק התגמול החדשי שהיה משתלם לשכול, אלמלא ילדיו העומדים ברשות עצמם, למספר כלל תומכיו;
“תומכים” של שכול – ילדיו – בין שנספו ובין שנשארו בהיים ועומדים ברשות עצמם.

7. האמור בסעיף 12 לחוק העיקרי יסומן כסעיף קטן (א) ואחריו יבוא סעיף קטן זה: “(ב) הורה קצין התגמולים על תשלום תגמול לפי הרישה של סעיף קטן (א), תיווסף לתגמול תוספת יוקר שתחושב לפי הכללים שבתוספת השמינית לחוק הביטוח הלאומי, תשי”ד–1953.”²

8. במקום סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:
12א. (א) אלמנה של נספה שהסעיפים 7 (ב) (1), 7 (ג) או 8 חלים עליה ונשיאיה – בטלה מיום נישואיה זכותה לתגמולים לפי חוק זה. פרט לזכות לפי סעיף 13; אולם רשאי קצין התגמולים להעניק לאלמנה כאמור שהסעיפים 7 (ב) (1) או 8 חלים עליה, אם הגישה בקשה על כך עד תום ששה חדשים מיום נישואיה, מעבך שלא יעלה על סכום שהוא פי ששים מחלקה האישי בתגמולים, כמשמעותו בסעיף 30 (ו).
(ב) מחצית המענק לפי סעיף זה תשולם לאלמנה עם אישור בקשתה לכך, אך לא לפני הנישואין, והמחצית השניה תשולם לה כתום שנתיים לאחר הנישואין.

(ג) הופקעו הנישואין השניים תוך שנתיים מיום שנתקיימו על ידי מות בן-הזוג, או בכל זמן שהוא כתוצאה מהליכים שהחלו בהם תוך שנתיים מיום שנתקיימו, ישולמו לאשה מיום הפקעת הנישואין אותם התגמולים שהיו משתלמים לה אותה שעה לולא נישאה; אולם אם כבר שולם לה מענק לפי סעיף זה, יעכב קצין התגמולים את תשלומם של התגמולים עד אשר הסכום שעוכב יהיה שווה למענק שקיבלה, ובלבד שלא יעוכב בשום חודש סכום העולה על מחצית התגמול המגיע לאשה אותו חודש; לא הספיק קצין התגמולים לעכב את תגמולי האשה עד כדי שיעור המענק שקיבלה, תהיה היתרה חוב של האלמנה או של עזבונה לאוצר המדינה.”

9. בסעיף 13 לחוק העיקרי, במקום פסקה (ב) תבוא פסקה זו:
“(ב) היו שני יתומים או יותר סמוכים על שולחנה – שיעור התגמול המשתלם לאלמנה לפי פסקה (א), וליתום השני ולכל יתום נוסף הסמוכים על שולחנה, תוספת תגמול שהוא החלק השלישי מן ההפרש בין התגמול החדשי של אלמנה שיתום אחד בלבד סמוך על שולחנה לבין התגמול החדשי של אלמנה שאין יתומים בכלל סמוכים על שולחנה.”

10. אחרי סעיף 13 לחוק העיקרי יבואו סעיפים אלו:
13א. (א) הניח נספה אשה שנתגרש ממנה, יהיה דינה לענין קבלת תגמול לפי חוק זה, כדין אלמנה, כל עוד לא נישאה שנית ואם נתמלאו אלה:
(1) היא היתה במות הנספה בת 40 שנה או מעלה או היא אם ליתום של הנספה;

² ס”ח 137, תשי”ד, עמ’ 6.

(2) הנספה היה חייב במותו במזונותיה של האשה על פי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך או על פי הסכם בכתב;

אולם היה סכום המזונות החדשי שהנספה היה חייב לשלם לגרושה כאמור קטן מחלקה האישי בתגמולים כמשמעותו בסעיף 30 (1), יוקטן התגמול החדשי בהפרש בין סכום המזונות החדשי ובין החלק האישי.

(ב) חל שינוי ניכר בשכר הקובע מאז נקבעה זכות הגרושה לתגמול, רשאי קצין התגמולים לשנות את שיעור התגמול לטובתה לפי חישובים ונימוקים שבית המשפט היה רשאי לעשות זאת לגבי מזונותיה, אילולא מות הנספה.

113. הניח נספה אשה שנתגרש ממנה והיא אינה זכאית לתגמול לפי סעיף 113 א, אך יתומים של הנספה סמוכים על שולחנה, ישולם לאשה בעד היתומים האמורים תגמול חדשי כזה:

(1) היה יתום אחד סמוך על שולחנה — התגמול המגיע בעד היתום לפי סעיף 9 (א);

(2) היו שני יתומים או יותר סמוכים על שולחנה — התגמול המגיע לפי פסקה (1), וכן ליתום השני ולכל יתום נוסף הסמוכים על שולחנה — החלק השלישי מן ההפרש בין התגמול החדשי של אלמנה שיתום אחד בלבד סמוך על שולחנה לבין התגמול החדשי של אלמנה שאין יתומים בכלל סמוכים על שולחנה.

113. נספה שאשתו עזבה אותו מרצונה, ונקבע בפסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך כי אינה זכאית למזונות מהנספה — דינה לענין חוק זה כדין גרושה.

דין גרושה שיש אתה יתומים של הנספה

אשה שעזבה את הנספה

11. בסעיף 22 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא סעיף קטן זה:

תיקון סעיף 22

”(ב) סעיף זה לא יחול על מקבל לפי הסעיפים 7 (ב) (2), 7 (ב) (3), 7 (ב) (4), 8 (א), 8 (ב), 9, 13, 13 ב או 29 וכמו כן לא יחול על גרושה המקבלת לפי סעיף 113 ויתומים סמוכים על שולחנה.”

12. בסעיף 25 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ח), יבואו סעיפים קטנים אלה:

תיקון סעיף 25

”(ח) התובע וקצין התגמולים רשאים לערער על החלטת ועדת ערעור לפני בית המשפט העליון כבית משפט לערעורים אזרחיים, אך אין לערער אלא בנקודה משפטית בלבד.

(ט) שר המשפטים יקבע בתקנות את המועד להגשת הערעור לפי סעיף קטן (ח), את אופן הגשתו ואת סדרי הדין בו.”

13. בסעיף 26 לחוק העיקרי —

תיקון סעיף 26

- (1) הפסקאות (1), (2) ו-(3) לסעיף קטן (א) — יימחקו;
- (2) בפסקה (4) לסעיף קטן (א), במקום “שפסקאות (2) או (3) לסעיף 7 (ב) חלות עליה” יבוא “שפסקאות (2), (3) או (4) לסעיף 7 (ב) חלות עליה”;

- (3) במקום סעיף קטן (ב) יבוא סעיף קטן זה:
 "(ב) הוציאה רשות צבאית מוסמכת תעודה לפי סעיף 3 לגבי חייל פלוני, רואים, לענין חישוב ההתיישנות לפי סעיף זה, את יום הוצאת התעודה כיום מותו של אותו חייל, על אף האמור בתעודה, כל עוד לא הוכח כי מת ביום מאוחר יותר."
 (4) סעיף קטן (ג) – בטל.

14. במקום סעיף 28 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה: החלפת סעיף 28

"מאימתי משלמים 28. (א) הגיש זכאי את בקשתו לתגמולים תוך שנה מיום היותו לזכאי, ישולמו לו התגמולים מיום היותו לזכאי; הגיש בקשה כעבור שנה כאמור, ישולם לו התגמול מיום הגשת הבקשה.

(ב) הוציאה רשות צבאית מוסמכת תעודה לפי סעיף 3 לגבי חייל פלוני, רואים, לענין חישוב השנה לפי סעיף זה, את יום הוצאת התעודה כיום מותו של אותו חייל, על אף האמור בתעודה, כל עוד לא הוכח כי מת ביום מאוחר יותר."

15. בסעיף 30 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 30

(1) בסעיף קטן (א), במקום "שסעיף 9, 13 או 29 חלים לגביו" יבוא "שסעיף 9, 13, 13ב, או 29 חלים לגביו";

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא סעיף קטן זה:

"(ה) קיבלה אלמנה אמצעי שיקום מכוח סעיף קטן (א), ויתומי הנספה סמוכים על שולחנה, ישולם לה בעד היתומים, החל מיום הפסקת התשלום של חלקה האישי בתגמולים, תגמול חדשי כזה:

(1) היה יתום אחד סמוך על שולחנה – התגמול המגיע בעד יתום לפי סעיף 9 (א);

(2) היו שני יתומים או יותר סמוכים על שולחנה – התגמול המגיע לפי פסקה (1), וכן ליתום השני ולכל יתום נוסף הסמוכים על שולחנה – החלק השלישי מן הפרש בין התגמול החדשי של אלמנה שיתום אחד בלבד סמוך על שולחנה לבין התגמול החדשי של אלמנה שאין יתומים בכלל סמוכים על שולחנה."

16. בסעיף 31 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב), אחרי המלים "או שלפני החלטת ועדת הערעור" יבוא המלים "או לפני פסק דין של בית המשפט העליון". תיקון סעיף 31

17. בסעיף 33 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 33

(1) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (1) תבוא פסקה זו:

"(א1) ייחוד סוגי עבודת במפעלים או בהתעסקויות מסויימים לשכולים שאין להם הכנסה כדי מחיה ושמלאו להם 50 שנה";

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא סעיף קטן זה:

"(ד) מי שנתקבל לעבודה מכוח תקנות על פי סעיף זה, לא יפוטר מעבודתו תוך שנה אחת מיום שנתקבל לעבודה אלא על יסוד נימוקים המתירים לפטר נכה מלחמה מכוח תקנות על פי סעיף 31 לחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), תש"ט-1949."

18. אחרי סעיף 36 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

הוספת סעיף 36א

36א. חל בזמן מן הזמנים שינוי בסולם דרגות המשכורת של עובדי המדינה, יחושב השכר הקובע לפי סולם דרגות המשכורת המחייב אותו זמן, לפי הקבלה שתקבע הממשלה.

"מיאום דרגת המשכורת"

19. אחרי סעיף 37 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

הוספת סעיף 37א

37א. כוחן של תקנות לפי חוק זה יפה מיום תחילתן גם לגבי זכויות לתגמולים חדשיים או לשיעורם שנקבעו סופית, לפי סעיף 25, לפני תחילתן של התקנות.

"תוקף התקנות"

20. תחילתם של הסעיפים 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, ו-15 היא ביום כ"ט באדר ב' תשי"ז (1 באפריל 1957).

תחילת תוקף

21. (א) מי שהיה לזכאי לראשונה עם תחילתו של חוק זה בזכותו של מי שנספה לפני יום כ"ט באדר ב' תשי"ז (1 באפריל 1957) ישולם לו תגמולו מהיום שבו היה לזכאי, כאילו עמד חוק זה בתקפו אותה שעה (אך לא בעד תקופה שלפני יום כ"ט באדר ב' תשי"ז (1 באפריל 1957)) ובלבד שהגיש בקשה לכך תוך ששה חדשים מיום פרסומו של חוק זה ברשומות; הגיש את הבקשה כעבור ששה חדשים, ישולם לו התגמול מיום הגשת הבקשה.
(ב) סעיף 19 יחול מיום פרסומו של חוק זה ברשומות גם על תקנות שהותקנו לפני אותו פרסום.

הוראות מעבר

דוד בן-גוריון דוד בן-גוריון
ראש הממשלה שר הבטחון

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

חוק דמי-מפתח, תשי"ח-1958 *

פרק ראשון: פרשנות

הגדרות

1. בחוק זה -
"בעל-בית" - מי שהשכיר נכס בשכירות ראשית, בין שהוא בעלו של הנכס המושכר ובין שאיננו בעלו, לרבות חליפיו של מי שהשכיר כאמור;
"דייר" - מי שמחזיק בנכס בשכירות ראשית על פי חוזה או מכוח חוק הגנת הדייר, תשט"ו-1955, או מכוח חוק זה;
"דייר משנה" - מי שמחזיק בנכס בשכירות משנה על פי חוזה או מכוח חוק הגנת הדייר, תשט"ו-1955, או מכוח חוק זה;
"דייר יוצא" - דייר המפנה מושכר שלא על פי פסק דין של פינוי;
"דייר מוצע" - מי שמוצע להיכנס למושכר במקום דייר יוצא;
"דירה" - מושכר שלפי תנאי השכירות משמש למגורים;

* נתקבל בכנסת ביום י"ט באב תשי"ח (5 באוגוסט 1958); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 336, תשי"ח, עמ' 146. 1 ס"ח 188, תשט"ו, עמ' 151.